

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ
Факультет урбаністики та просторового планування
Кафедра міського господарства

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Завідувач кафедри
доц. Апостолова-Сосса Л.О.

« _____ » _____ 2024 р.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

До кваліфікаційної роботи бакалавра
на тему:

«Реконструкція території громадського простору в центральній частині
м. Моршин»

Виконала: студентка IV курсу, групи МБГ-20-2

Галузь знань: 19 « Архітектура та будівництво»

Спеціальність:

192 « Будівництво та цивільна інженерія»

ОПП: «Міське будівництво та господарство»

Кириченко П.А.

Керівник: к.т.н., доц. Апостолова-Сосса Л.О.

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ**

Факультет: урбаністики та просторового планування

Кафедра: міського господарства

Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр

Галузь знань: 19 «Архітектура та будівництво»

Спеціальність: 192 «Будівництво та цивільна інженерія»

ОПП: «Міське будівництво та господарство»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри,

доц. Апостолова-Сосса Л.О.

“ ____ ” _____ 2024 року

**З А В Д А Н Н Я
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ БАКАЛАВРА СТУДЕНТУ**

Кириченко Поліні Андріївні

1. Тема проєкту: Реконструкція території громадського простору в центральній частині м. Моршин

керівник проєкту к.т.н. доц. Апостолова-Сосса Любов Олександрівна

затверджені наказом вищого навчального закладу № 863/2 від “30” 05 2024 року

2. Термін подання студентом проєкту _____

3. Вихідні дані до проєкту: *матеріали генерального плану м. Моршин, Львівська обл.; нормативно-законодавча база на проектування; учбово-*

методична література; натурні обстеження; вихідні дані згідно індивідуального завдання.

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки

№ розділу	Найменування розділів пояснювальної записки	Орієнтовний об'єм пояснювальної записки (аркушів ФА4)
1	Вступ	2
2	Аналітичний розділ	11
3	Розрахунково-проектний розділ	20
4	Висновки	2
5	Список літератури	3
	Разом:	38

5. Перелік графічних матеріалів проекту

№ розділу	Найменування розділів проекту	Об'єм креслень (аркушів1 ФА1)
1	Ситуаційна схема	1
2	Схема існуючої забудови	1
3	Схема пішохідного руху	1
4	Схема планувальних обмежень і опорний план	1
5	Схема генерального плану	1
6	Схема організації малих архітектурних форм	1
7	Схема озеленення	1
8	Схема організації рельєфу	1
9	Схема мощення	1
	Разом:	9

6. Дата видачі завдання 30.05.2024

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломного проекту	Термін виконання етапу проекту	Примітка
1	Видача завдання	30.05.2024	
2	Збір вихідних даних	09.06.2024	
3	Робота над графічною частиною проекту	20.06.2024	
4	Оформлення пояснювальної записки	22.06.2024	

Студент Кириченко П.А.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Керівник проекту _____ Апостолова-Сосса Л.О.
(підпис) (прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
АНАЛІЗ ТЕРИТОРІЇ.....	8
1.1. Характеристика місця розташування території.....	9
1.2. Аналіз існуючої містобудівної документації.....	9
1.3. Історична довідка.....	10
1.4. Функціональний аналіз території.....	11
1.5. Планувальна організація території.....	11
1.6. Оцінка технічного стану забудови кварталів.....	12
1.7. Виявлення об'єктів культурної спадщини.....	12
1.8. Аналіз забезпечення території об'єктами громадського обслуговування.....	12
1.9. Аналіз транспортного обслуговування території.....	16
1.11. Аналіз планувальних обмежень.....	18
1.12. Визначення об'єктів опорного фонду.....	19
1.13. Аналіз відповідності виявлених характеристик території вимогам ДБН.....	19
1.14. Висновки до аналітичного розділу.....	20
РОЗРАХУНКОВО-ПРОЄКТНИЙ РОЗДІЛ.....	21
2.1. Заходи з реорганізації території проєктування.....	22
2.2. Розробка генерального плану.....	23
2.3. Розробка схеми розташування малих архітектурних форм.....	25
2.4. Пропозиції щодо благоустрою території.....	29
2.5. Організація рельєфу.....	31
2.6. Розробка схеми мощення.....	33
2.7. Баланс території.....	35
2.8. Висновки розрахунково-проєктного розділу.....	36
ВИСНОВОК.....	41
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	43

ВСТУП

Моршин, розташований у Львівській області, є містом з багатою історією та значним потенціалом для розвитку як курортний центр. Відомий своїми лікувальними мінеральними водами та мальовничими природними пейзажами, Моршин вже давно привертає увагу туристів та відпочиваючих. Однак, з огляду на зростаючі потреби місцевих жителів і гостей міста, виникає необхідність у реорганізації його центральної частини для підвищення комфорту, безпеки та загальної привабливості міста.

Тож проєкт був розроблений для того, аби підвищити комфорт і безпеку для мешканців та гостей міста, а також сприяти привабливості міста як туристичного центру.

Основною метою є створення гармонійного міського середовища, що враховує історичну спадщину та сучасні потреби громади. В процесі розробки були проведені детальні дослідження, аналіз наявних проблем та врахування побажань місцевих жителів.

Проєкт реконструкції території громадського простору в центральній частині м. Моршин передбачає кілька ключових етапів, кожен з яких спрямований на досягнення конкретних цілей. Перший етап включає проведення аналізу існуючого стану центральної частини міста, що дозволяє визначити головні проблеми та потенціали для розвитку. Другий етап полягає в розробці концептуального плану, який визначає основні напрямки розвитку та конкретні заходи для покращення інфраструктури. Третій етап включає детальне планування та проєктування конкретних об'єктів.

Особлива увага була приділена питанням екології та сталого розвитку. В проєкті передбачено використання екологічно чистих матеріалів, впровадження енергоефективних технологій та створення системи збору і утилізації відходів.

Крім того, проєкт передбачає активну участь громади на всіх етапах його реалізації. Даний проєкт був проведений і розроблявся за прохання місцевої громади, яка виявила потребу у даному проєкті при подачі запиту на його розробку на конкурс.

Таким чином, проєкт реконструкції центральної частини міста Моршин має на меті створення комфортного, безпечного та екологічно чистого міського середовища, що сприятиме підвищенню якості життя мешканців та залученню туристів.

АНАЛІЗ ТЕРИТОРІЇ

1.1. Характеристика місця розташування території

Територія проектування площею 21,34 га розташована у центральній частині м. Моршин, Стрийського району, Львівської області і обмежена з півдня вулицею Джерельною, на півночі – вулицею 50-тиріччя УПА, з західної сторони – лісо-парковим насадженням, а зі східної – залізницею.

Згідно планувальної структури міста територія проектування наближена до головного бювету, джерела, Палацу культури і стадіону «Медик» і відноситься до центральної зони містобудівної цінності.

Головною магістраллю зони проектування є вулиця Івана Франка.

Рельєф території переважно рівнинний з незначним ухилом поверхні, абсолютні відмітки поверхні землі території проекту змінюються від 333 м до 340,2 м у БСВ.

Більшість забудови в місті є одноповерховою, існують значні ділянки садибної/малоповерхової забудови. Через те що місто є курортним у центральній його частині переважають санаторії та готелі. Переважне функціональне призначення забудови – житлово-громадське, існують також комунально-складські підприємства.

В межах досліджуваної території розташовані такі значні громадські об'єкти, як бювет курорту Моршин, бальнеологічна лікарня, готелі «Парк» і «Оберіг», санаторії «Дністер», «Перлина Прикарпаття» і «Лаванда», пансіонат «Моршин» і Палац культури.

З територією проектування межують лінії залізниці і паркова зона. На сьогодні інфраструктура території, що розглядається, не має активного розвитку.

1.2. Аналіз існуючої містобудівної документації

Для визначення перспективного використання ділянки проектування та прилеглих територій здійснюється аналіз чинної і проектної містобудівної

документації, такої як генеральний план міста, план зонування, детальні плани території.

1.3. Історична довідка

Перша письмова згадка про Моршин датується 2 січня 1482 року. У судовому записі зазначено, що село Моршин було власністю шляхтича Юрія Нагваздана і входило до складу Польського королівства. Тоді це було невелике село з 12 дворами. Містобудівне освоєння території розпочалося в XV столітті, а основна забудова здійснювалася наприкінці XIX — на початку XX століття. Після будівництва залізниці Стрий — Станиславів (Івано-Франківськ) у 1875 році життя в Моршині стало активнішим. У газетах 1877 року було повідомлено про відкриття в Моршині кліматичного курорту для хворих на туберкульоз.[22]

У травні 1878 року С. Дзіковський доповів на засіданні «бальнеологічної комісії» в Кракові про можливість організації курорту в Моршині. У 1930-х роках були побудовані водолікарня, грязелікарня, інгаляторій і бювет мінеральних вод — «грибок», що став символом міста. У 1935 році за проєктом Мар'яна Нікодемівича Товариство галицьких лікарів розпочало будівництво «Курортного дому» — сьогодні це санаторій «Мармуровий палац». Після радянської анексії приватні пансіонати були об'єднані в санаторії. На початку 1950-х років у Моршині налічувалося дев'ять санаторіїв. У 1957 році почала працювати Моршинська курортна поліклініка, а в 1960 році курорт перейшов під управління профспілок. У 1965–1975 роках були збудовані їдальня на 800 місць, відділення зв'язку, кінотеатр і Будинок культури, а також новий бювет мінеральних вод, який міг одночасно приймати до 6000 відвідувачів.

У 1979 році побудовано новий санаторний комплекс «Пролісок» для батьків з дітьми, а в 1980-х роках — санаторій «Лаванда». Популярність курорту зростає.[23]

1.4. Функціональний аналіз території

У межах території проектування і на прилеглих ділянках за результатами натурних обстежень і аналізу кадастрових даних з відкритих джерел виявили землекористувачів і ділянки різного функціонального призначення. [3]

Таблиця 1

Перелік землекористувачів в межах території проектування

№ за експл.	Найменування	Адреса	Площа, га
1	Бювет курорту Моршин	Центральний бювет	1,8115
2	Бальнеологічна лікарня	Паркова пл. 3	0,91
3	Готель «Парк»	Вул. Ів. Франка 43	0,187
4	Заклади торгівлі	Вул. Ів. Франка 54В	0,034
5	Санаторій «Дністер»	Вул. Ст. Бандери 6Б	2,583
6	Санаторій «Перлина Прикарпаття»	Вул. Ст. Бандери 5	2,03
7	Пансіонат «Моршин»	Вул. Ів. Франка 48	0,074
8	Палац культури	Вул. Ів. Франка 52	0,922
9	Бар Тісто	Вул. Ів. Франка 52Б	0,034
10	Готель «Оберіг»	Вул. Ів. Франка, 54А	0,3
11	Санаторій «Лаванда»	Вул. Ів. Франка 33	2,826
12	Каплиця	Вул. Ів. Франка 37-В	0,118
13	Заклади торгівлі	Вул. Вокзальна 18-18Н	0,423

1.5. Планувальна організація території

У межах досліджуваної території виявлено громадський центр міста, який є пішохідною зоною по вулиці І. Франка.

Оскільки місто є відомим бальнеологічним курортом, але все одно залишається невеликим містом, а отже загального поділу на райони місто не

мас, то всі об'єкти на його території є загальноміськими, в центральній (території дослідження) його частині здебільшого санаторії.

Таблиця 3

Розподіл немікрорайонної території ділянки проектування

Найменування	Адреса	Площа, га
Вокзал	Вул. Вокзальна	0,058
Бювет	Центральний бювет	1,815
Укрпошта	Вул. Івана Франка, 46	0,02
Вулиці в межах червоних ліній	Вул. І.Франка Вул. 50-річчя УПА Вул. Вокзальна	2,597
	Разом:	4,49

1.6. Оцінка технічного стану забудови кварталів

З метою визначення об'єктів опорного фонду, а також черговості робіт з реконструкції, забудова характеризується за її технічним станом, головним показником якого є фізичне зношення будівель і споруд.

Оскільки на території розроблювальної в даному проєкті не наявний житловий фонд, дана оцінка не буде проведена.

1.7. Виявлення об'єктів культурної спадщини

Під час проведення натурних обстежень території й аналізу відкритих і бібліографічних джерел на проєктній території не виявлено об'єкти культурної спадщини, місця втрачених об'єктів, що мали важливе історичне значення, дисонуючі будівлі, пам'ятки природи тощо.

1.8. Аналіз забезпечення території об'єктами громадського обслуговування

Рівень забезпеченості території громадськими об'єктами визначається шляхом натурних обстежень, які оцінюють ємність та нормативну доступність об'єктів різного рівня. Проводяться обстеження та аналіз

існуючого стану установ і підприємств, що обслуговують досліджувану територію.[1]

Щоб проаналізувати дані, необхідно захопити суміжну територію, що не вказана на території проектування, оскільки тоді данні будуть повнішими, для більш широкого розуміння території та її потреб.

Узагальнену характеристику існуючої мережі підприємств та установ обслуговування наведено в табл. 4.

Таблиця 4

Перелік існуючих підприємств і установ обслуговування для населення

Найменування	Адреса	Одиниця виміру	Потужність	Рівень в системі обслуговування
Дошкільні навчальні заклади				
Дитячий навчальний заклад	Вул.Л.Українки 34	<u>Місце</u> дітей	50	М
	Всього		50	
Загальноосвітні навчальні заклади				
Середня загальноосвітня школа	Вул.Л.Українки 36	<u>Місце</u> дітей	330	М
	Всього		330	
Підприємства продовольчої торгівлі				
Супермаркет «Рукавичка»	Вул. І.Франка 27	м ² торг. площі/ роб.місце	595 м ² /30	М
Продуктовий мінімаркет	Вул. І.Франка 38		200 м ² /5	М
Ринок продовольчих товарів	Вул. І.Франка 25		680 м ² /60	М
	Всього		1475 м ² /95	

Підприємства непродовольчої торгівлі				
Аптека «Подорожник»	Вул. І. Франка 39Б	м ² торг. площі/ роб.місць	55 м ² /5	М
Аптека «Здорова Родина»	Вул. 50-річчя УПА 2		45 м ² /4	М
Господарчий магазин	Вул. І. Франка 29к		25 м ² /2	М
	Всього		125м ² /11	
Підприємства громадського харчування				
Їдальня санаторія «Дністер»	Вул. І.Франка 31	м ² площі/ місць	394 м ² / 120	М
Ресторан «Каштан»	Вул. І. Франка 48		200 м ² /45	М
Ресторан «Парк»	Вул. І. Франка 43		329 м ² /55	М
	Разом		932 м ² /220	
Установи дозвілля, клуби				
Палац культури ім. І.Франка	Вул. І.Франка 52	заг.площа / відвід.	922м ² /1330	М
	Разом		922м ² /1330	
Спортивні та фізкультурно-оздоровчі установи				
Стадіон «Медик»	Вул. Вокзальна 8	м ² заг.пл. / відв.за день	1452 м ² /500	М
	Разом		1452 м ² /500	

Необхідно зазначити, що заклади дошкільної та середньої шкільної освіти, стадіон та житлова забудова, основному переважає де садибна, знаходяться одразу поряд з кордонами території проектування.

Аналіз забезпеченості установами громадського обслуговування наведено в табл. 5.

Таблиця 5

Розрахунок установ та підприємств обслуговування населення

№ пор.	Установи, підприємства, споруди	Одиниця виміру	Ємність				Розміщення
			Розрахункова норма на 1000 осіб (ДБН Б.2.2-12)	Необхідно за розрахунком	Існуючі, що зберігаються на перспективу	Нове будівництво	
<i>Установи народної освіти</i>							
1	Дошкільні навчальні заклади	місць	34	25	25	-	Вул.Л.Українки 34
2	Загальноосвітні школи	місць	114	84	330	-	Вул.Л.Українки 36
<i>Установи охорони здоров'я, спортивні і фізкультурно-оздоровчі установи</i>							
3	Поліклініки, амбулаторії, диспансери без стаціонару	відвідувань за зміну	24	18	запезпечено	-	-
4	Приміщення для фізкультурнооздоровчих занять	м ² загальної площі	70	51,17	1452	-	Вул. Вокзальна 8
<i>Установи культури і мистецтва</i>							
5	Приміщення для культурномасової роботи з населенням, дозвілля і аматорської діяльності	м ² площі підлоги	50	37	1330	-	Вул. І. Франка 52
6	Кінотеатри та відеозали	місць	12	9	50	-	Вул. І. Франка 33а
<i>Підприємства торгівлі, громадського харчування і побутового обслуговування</i>							
	Магазини продовольчих і непродовольчих товарів	м ² торговельної площі	227	165,94	1600	-	-

1.9. Аналіз транспортного обслуговування території

На підставі аналізу картографічних матеріалів, містобудівної документації і обстежень визначається рівень транспортного обслуговування. На території проєктування переважає пішохідна зона.

Пішохідна зона в центральній частині Моршина є ключовим елементом міської інфраструктури, спрямованим на забезпечення безпечного та зручного пересування. Основна пішохідна вулиця викладена асфальтом, обладнана лавками для відпочинку та освітленням, що створюватиме затишну атмосферу для прогулянок і відпочинку. У вечірній час пішохідна зона освітлена, що підвищує рівень безпеки.

Важливою частиною пішохідної зони можуть стати велосипедні доріжки, які забезпечать зручний і безпечний рух для велосипедистів. Велосипедні стоянки будуть розташовані поблизу основних об'єктів та установ обслуговування, що стимулюватиме використання екологічно чистого транспорту.

Для маломобільних груп населення необхідно запровадити додаткові заходи з безбар'єрності, оскільки територія потребує додаткового облаштування. Це дозволить забезпечити повноцінну інтеграцію всіх категорій населення в суспільне життя міста.

Пішохідна зона також включатиме зони для відпочинку та рекреації, такі як дитячі майданчики, зони для заняття спортом і місця для спокійного відпочинку. Ці простори сприятимуть покращенню якості життя мешканців, зміцненню здоров'я та загальному розвитку громади.

Загалом, пішохідна зона в Моршині є центральним місцем для відпочинку і прогулянок.

1.10. Аналіз рівня благоустрою і озеленення території, забезпечення місцями паркування

У межах ділянки проєктування виділено 2 типи озелених територій: озеленені території загального та обмеженого користування.

На підставі аналізу схеми існуючої забудови, можна визначити, що зелені насадження відіграють важливу роль у плануванні території центральної частини міста Моршин. Ці зони включають парки, сквери, та інші громадські зелені простори.

Існують зелені насадження обмеженого користування, що можуть бути розташовані біля громадських будівель або санаторіїв. Ці насадження створюють затишок і сприяють оздоровленню та відпочинку мешканців і гостей міста.

Парки та сквери розташовані поруч із основними громадськими та лікувальними закладами, такими як Палац культури, робить ці зони доступними для відвідувачів та мешканців.

Зелені насадження не лише прикрашають територію, але й виконують важливу екологічну функцію, забезпечуючи чисте повітря, зниження шуму та сприяють загальному покращенню міського середовища, що є наймовірнішими факторами зважаючи на основну функцію міста – оздоровчу.

Планування території враховує легкий доступ до зелених насаджень для всіх категорій населення.

В цілому, зелені насадження в центральній частині міста Моршин забезпечують важливі рекреаційні, естетичні та екологічні функції, що сприяють покращенню якості життя мешканців.

Оцінюється рівень забезпеченості дворових просторів майданчиками за ДБН Б.2.2-12 [1], також згідно з діючими нормативами озеленення житлових районів має складати не менше ніж 25 %, або 6 м²/особу (див. табл. 6).

Таблиця 6

**Питомі розрахункові показники прибудинкових майданчиків
житлової забудови**

№ пор.	Майданчики	Питомі розміри майданчиків, кв. м/1 особу	Забезпеченість		
			Розрахункова м ²	Існуюча, м ²	Потреба, м ²
1	Озеленені території, пішохідні доріжки (без урахування територій шкіл та дошкільних навчальних закладів)	6,0	4386	93765	відсутня
2	Ігрові майданчики для дітей дошкільного і молодшого шкільного віку	0,7	1544,9	2000	відсутня
3	Майданчики для відпочинку дорослого населення	0,2	146,2	-	146,2
4	Майданчики для господарських цілей	0,1	73,1	80	відсутня
5	Майданчики для вигулювання домашніх тварин	0,3	219,3	-	відсутня
6	Майданчики для стоянки автомашин **	0,8	1765,6	-	-
7	Майданчики для занять фізкультурою	0,2	441,4	14520	відсутня

1.11. Аналіз планувальних обмежень

Встановлена санітарно-захисна зона 100 м навколо залізниці обмежує можливості забудови та потребує врахування при розробці проєкту. Подібно до зони від залізниці, санітарно-захисна зона від автовокзалу неподалік вимагає обмежень щодо використання території для певних видів забудови.

Природно-заповідна зона охоплює території з особливим екологічним значенням, де будівництво обмежене або заборонене. Ця зона повинна бути збережена та інтегрована в загальну концепцію розвитку міста.[11]

1.12. Визначення об'єктів опорного фонду

Провівши аналіз розроблювальної території легко визначити, що основною функцією даної території є прогулянково-оздоровча. Тож задля того аби поєднати вихід з парку та прохід до санаторіїв та магазинів, зробивши це зоною відпочинку, більш привабливою для мешканців та гостей міста.[3]

Зона перед Палацом культури розташована в самому центрі міста, що робить її легко доступною для всіх. Це місце є природним фокусом міського життя. Але на даний момент площа є порожньою і не використовується, окрім як за нагоди великого святкування.

Реорганізація цієї зони може підвищити її функціональність та естетичну привабливість, сприяючи зростанню кількості відвідувачів та можливість створення багатофункціонального простору:

Можна створити багатофункціональний громадський простір, який буде включати зони для відпочинку, дитячі майданчики та зелені насадження. Це підвищить якість життя мешканців і туристів.

Вибір даної території для розробки проекту є виправданим через її центральне розташування, значення для громади, можливість створення багатофункціонального простору, покращення та збереження зелених зон. Це місце має великий потенціал для перетворення в сучасний, комфортний та екологічно чистий громадський простір, що буде слугувати потребам людей.

1.13. Аналіз відповідності виявлених характеристик території вимогам ДБН

За проведеним аналізом території проекту, все вказує на достатню кількість об'єктів обслуговування та озелених територій. Виходячи з

планувального рішення території проєктування, необхідно зазначити, що не зважаючи на дивні показники населеності, місто налічує лише близько 6000 мешканців, більша частина яких проживає у садибному типі забудови.

Тож показники різкої потреби в житлі чи в парко місцях можуть не відповідати реальності. Натомість необхідно взяти до уваги прохання громади про реорганізацію простору в центральній частині міста Моршин. А отже це вказує на потребу населення в організації не тільки простору, на дефіцит якого може вказувати аналіз, а також на реорганізацію тих просторів, що не використовуються доцільно, або могли б виконувати нову функцію.

1.14. Висновки до аналітичного розділу

У результаті аналізу території проєктування у центральній частині м. Моршин виявлено значний потенціал для подальшого розвитку та поліпшення якості життя мешканців і відвідувачів. Проаналізувавши існуючу ситуацію та розглянувши можливості розвитку, можна зробити декілька важливих висновків:

Потреба у створенні зон для відпочинку та рекреації. Для підвищення привабливості міста для туристів і мешканців необхідно розробити та втілити в життя концепцію рекреаційних зон з урахуванням місцевих особливостей та інфраструктури.

Забезпечення адекватного рівня благоустрою і озеленення. Необхідно врахувати необхідність створення комфортних умов для проживання та відпочинку, зокрема, створення паркових зон, зон відпочинку та спортивних майданчиків.

Такий комплексний підхід до розвитку території дозволить зробити її привабливішою для проживання та відвідування, сприяючи розвитку міста як бальнеологічного курорту та центру відпочинку.

РОЗРАХУНКОВО-ПРОЄКТНИЙ РОЗДІЛ

2.1. Заходи з реорганізації території проектування

Основною зоною планування визначено площу в самому центрі міста перед палацом культури.

Обрано основну зону для планування, яка знаходиться перед Палацом культури в самому центрі міста, що вказує на бажання створити привабливий та функціональний центральний простір. Проведення порівняння і пошук світових аналогів є важливим етапом у процесі розробки проекту, оскільки це дозволяє здобути натхнення та ідеї для імплементації власних рішень.

Знайшовши різні варіанти натхнення, стало зрозуміло, що важливо врахувати контекст міста та потреби його мешканців. Основні принципи та ідеї, які було знайдено у світових аналогах, можна адаптувати та застосувати з урахуванням унікальних характеристик та потреб міста.

Найголовнішою ідеєю є розділення цього простору на декілька зон для оновлення та приваблення мешканців та туристів. Це дозволить максимально використовувати простір, забезпечуючи різноманітні можливості для відпочинку та культурного життя.

Основними напрямками перетворення даної відкритої площі є:

- створення безпечного та зручного майданчика з ігровим обладнанням для дітей - сприятиме створенню сімейної та дружньої атмосфери;
- створення зони відпочинку - місце де люди можуть зустрітися, піти гуляти містом чи у парк, або відпочити на шляху за їхнім маршрутом;
- озеленення території, щоб перехід з парку в центральну частину міста був зручним і для людей, що переважно живуть в санаторіях,

Кожна з цих зон може унікально спроектована та облаштована з урахуванням принципів екологічності, енергоефективності та безбар'єрності. Розділення простору на різні зони дозволить кожному знайти щось цікаве та відповідне для себе, створюючи живе та привабливе

серце міста, і зробити перехід з центральної частини міста в паркову зону плавним.

2.2. Розробка генерального плану

За проведеними аналізом та запитом громади, територією розробки проєкту обрано площу перед Палацом культури за адресою вул. І.Франка 52. Площа ділянки 4712,36 м².

Для даного проєкту необхідно буде перепланувати площу перед палацом культури і зробити її плавним переходом між парком і шляхом до магазинів та санаторіїв, а також місцем відпочинку під час прогулянок курортом, як для гостей так і для жителів міста.[20]

На площі присутня територія озеленення обмеженого користування, пропонується її дещо видозмінити і надати інакшої форми та організувати групи трав'яних та кущових насаджень, що не потребують регулярного поливу. Також пропонується відділити територію від основної дороги невисокими деревами. Таким чином це все ще буде інтегрований громадський центр, і початком паркового комплексу.

Наразі площа знаходиться на піднятті і є доволі відкритою і одразу акцентує увагу на тих, хто знаходиться на площі, оскільки дана територія не приймає участі в жодних пішохідних маршрутах і це створює некомфортне відчуття під час перебування на ній. Тож ще однією пропозицією є знизити рівень площі до рівня дороги. Вулиця є вже перекритою пішохідною зоною, тож для зручності пересування пропонується на самій дорозі передбачити смугу для велосипедного руху.

І перед тим як почати роботу над розробкою даної схеми було проведено аналіз існуючих проєктних рішень та пошук світових аналогів для розробки даного проєкту. Тож після проведеного дослідження, я вирішила що буду поєднувати варіанти з організації дитячої зони, зони тихого відпочинку, а також організацією озеленення з наступних прикладів.

‘Тріщина’ за проектом Alive Architecture + Taktuk , місцезнаходження: Бельгія, , що збудований в 2021 році [24], надихнула на створення роздробленої і геометричної форми у центрі площі. Також головною ідеєю було знайти аналоги розробки і реалізації схожих проєктів[25].

Тож після цього було розроблено 2 генеральні плани, з ідеями розташування та проєктування певних зон.

рис.1 Схема генерального плану 1

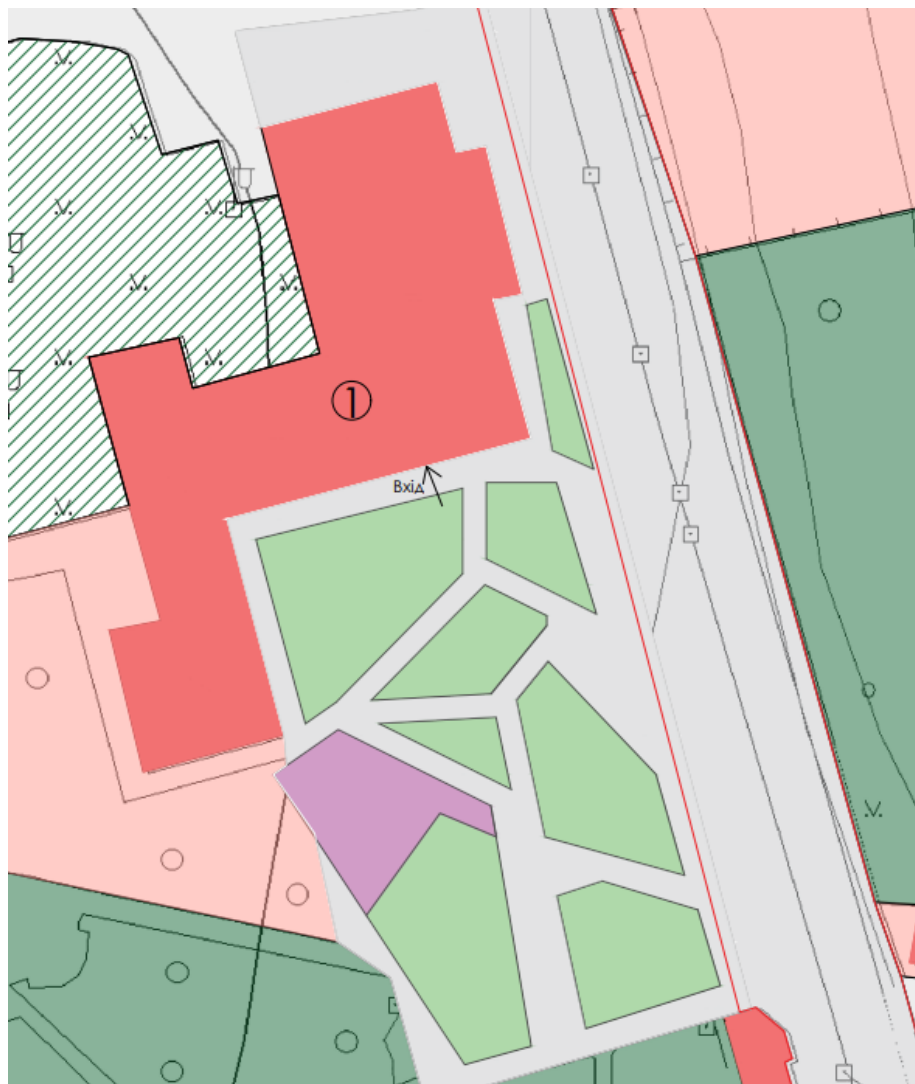

рис.2 Схема генерального плану 2

Завдяки проведеному аналізу та пропонуванню різних схем проєктування, можна обрати та побачити той варіант, що буде виглядати гармонічно та виконувати основну функцію – бути перехідною зоною між парковою зоною та центральною частиною міста. І з цією функцією найбільше справляється перша схема, яка і буде проєктною пропозицією.

2.3. Розробка схеми розташування малих архітектурних форм

Розподіливши територію на зони і визначивши їх основні функції можна приступити до розташування малих архітектурних форм, та їх організації (рис. 3).

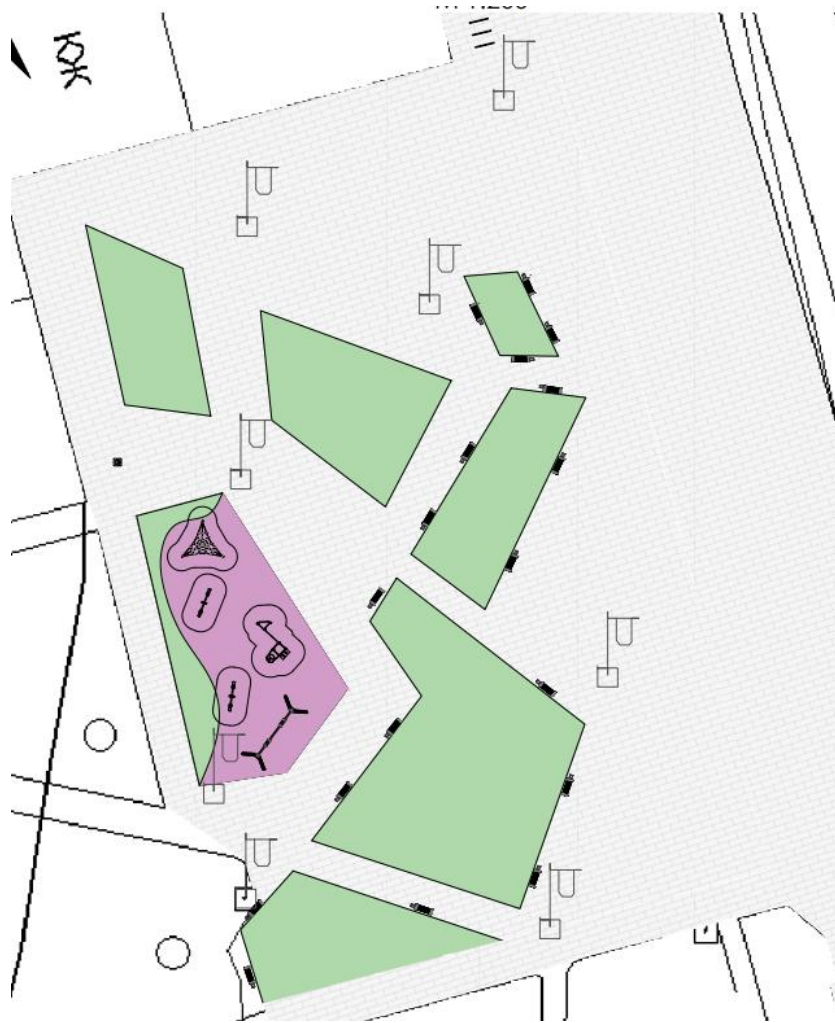

рис.3 Схема розташування малих архітектурних форм

Проект передбачає створення спеціальної зони для активного відпочинку дітей. Це простір не займе багато місця, але буде дуже цікавим для молодшого населення. Планується встановлення гумового покриття, яке забезпечить безпеку дітей під час ігор та зменшить ризик травмування. Додатково пропонується встановити такі елементи:

- канатна піраміда, яка стане центральним об'єктом майданчика, який сприятиме розвитку фізичної активності дітей, покращуючи їхню координацію та витривалість
- подвійна гойдалка є традиційним і незамінним елементом будь-якого дитячого майданчика. Вона дозволяє одразу двом дітям гойдатися одночасно, що робить її ідеальною для спільних ігор. Гойдалка оснащена

міцними сидіннями та надійними ланцюгами, що забезпечують безпеку під час користування. Конструкція гойдалки розроблена таким чином, щоб витримувати різні вагові категорії дітей, забезпечуючи комфорт і задоволення від гри.

- гойдалка-балансир додає різноманітності в ігровий процес на дитячому майданчику. Цей елемент сприяє розвитку рівноваги та координації у дітей, адже вони мають навчитися утримувати баланс, гойдаючись на гойдалці. Балансир складається з довгої балки, що кріпиться на центральній опорі, і на кожному кінці якої розташовані сидіння. Гойдалка-балансир дозволяє двом дітям одночасно гойдатися, спілкуватися та грати разом, що сприяє розвитку комунікативних навичок та соціальної взаємодії.

Створення дитячого майданчика з такими елементами, як канатна піраміда, подвійна гойдалка та гойдалка-балансир, забезпечить безпечне, цікаве та корисне проведення часу для дітей. Це сприятиме їх фізичному та соціальному розвитку, забезпечуючи комфортне та привабливе середовище для активних ігор на свіжому повітрі. Встановлення такого майданчика стане важливою складовою проекту реорганізації центральної частини міста Моршин, підвищуючи його привабливість як для місцевих жителів, так і для гостей міста.

Також місто Моршин відоме своїми лікувальними мінеральними водами, і встановлення питного фонтанчика з водою з 4-го джерела буде логічним продовженням цієї традиції. Фонтанчик дозволить мешканцям та гостям міста насолоджуватися цілющою водою під час прогулянки. Пропонується встановити фонтанчик у зручному місці, неподалік від зон відпочинку та дитячого майданчика, що забезпечить легкий доступ до питної води.

У зонах озеленення та вздовж прогулянкових маршрутів будуть встановлені лавки для відпочинку. Вони будуть розташовані в затінених місцях, що забезпечить комфорт під час відпочинку, особливо у спекотну

погоду. Лавки будуть виконані з матеріалів, що гармонійно вписуються в природне середовище. Наявність зручних місць для сидіння дозволить відвідувачам насолоджуватися красою міського ландшафту, зустрічатися з друзями або просто відпочити під час прогулянки.

А задля підтримки чистоти та порядку на території будуть встановлені смітники біля лавок. Це сприятиме збереженню екології та забезпечить можливість швидкого й зручного позбавлення від сміття. Смітники будуть виконані з довговічних матеріалів і мають естетичний вигляд, що відповідає загальному дизайну міського простору. Регулярне обслуговування та вивезення сміття забезпечить чистоту та порядок у зонах відпочинку.

Окрім основних елементів, доцільно розглянути можливість встановлення додаткових об'єктів благоустрою, таких як:

- паркові ліхтарі: для забезпечення освітлення в темний час доби, що підвищить безпеку та комфорт відвідувачів.
- велосипедна стоянки, для сприяння розвитку велоінфраструктури та заохочення мешканців користуватися екологічно чистими видами транспорту.

Запропоновані додаткові заходи сприятимуть підвищенню комфорту, безпеки та привабливості центральної частини міста Моршин. Встановлення лав для відпочинку, дитячого майданчика з гумовим покриттям та питного фонтанчика з мінеральною водою забезпечить зручність та задоволення потреб різних груп населення. Використання сучасних технологій та екологічно чистих матеріалів сприятиме сталому розвитку міста, підвищенню якості життя мешканців та залученню туристів. Активна участь громади у плануванні та реалізації проєкту забезпечить його відповідність реальним потребам та побажанням місцевих жителів, створюючи гармонійне та привабливе міське середовище.

2.4. Пропозиції щодо благоустрою території

Наступним пунктом є організація озеленення на території проектування. Озеленення є одним із ключових аспектів проекту реконструкції центральної частини міста Моршин. Воно спрямоване на створення привабливого, екологічно чистого та комфортного міського середовища.[17] Далі наведено детальний аналіз озеленення відповідно до поданої схеми(рис.4).

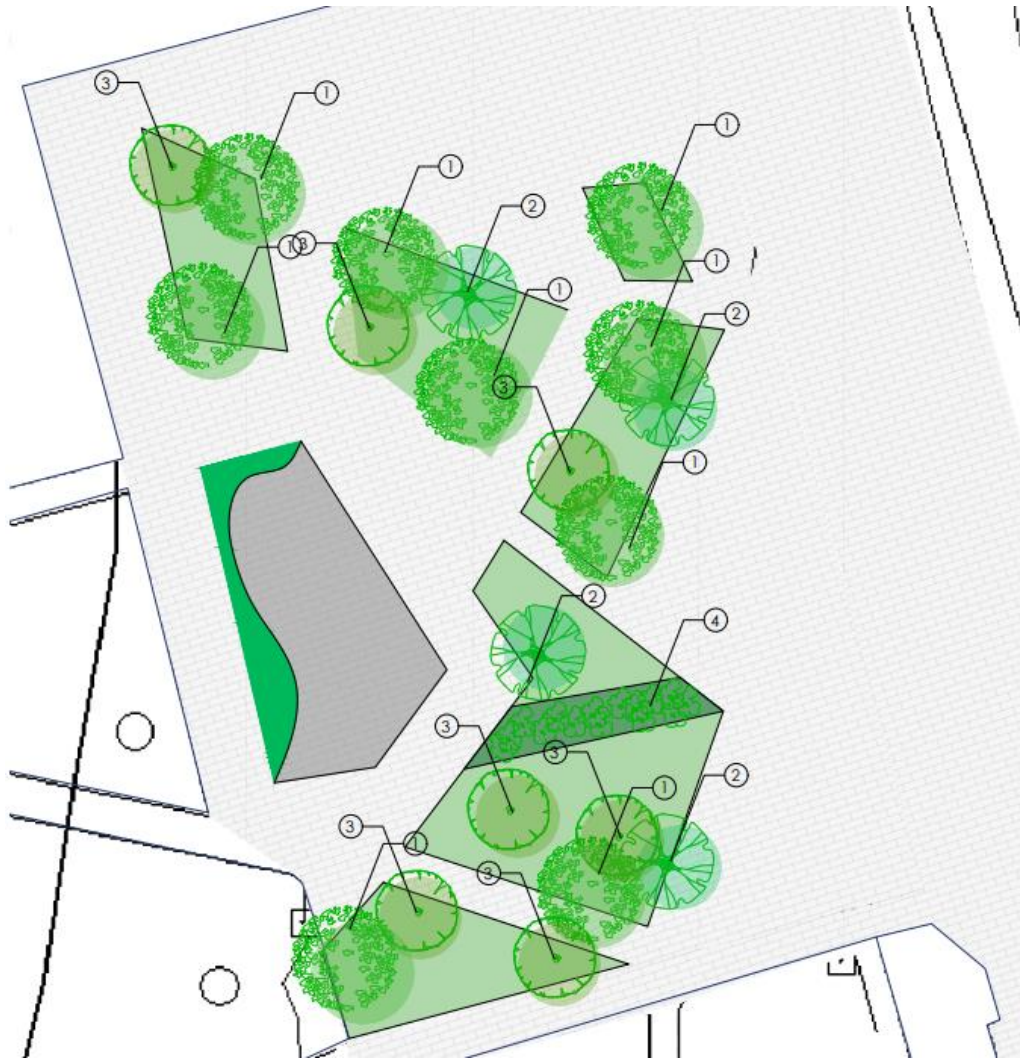

рис.4 Схема організації озеленення

Катальпа звичайна (*Catalpa bignonioides*)

Тип посадки: поодинокий

Кількість: 4 дерева

Катальпа відома своєю пишною кроною та великими декоративними квітами. Вона створює чудову тінь і покращує мікроклімат, що робить її ідеальною для озеленення міських територій.

Сумах коротковолосий (*Rhus typhina*)

Тип посадки: поодинокий

Кількість: 9 дерев

Сумах має яскраве листя, яке змінює свій колір протягом року, додаючи декоративного ефекту. Він також є невибагливим у догляді і добре пристосовується до міського середовища.

Черемха звичайна (*Prunus padus*)

Тип посадки: поодинокий

Кількість: 7 дерев

Черемха відома своїми ароматними квітами та привабливими плодами, які привертають птахів. Її використання у міському озелененні сприяє створенню природної атмосфери.

Кипарисовик горохоплідний (*Filifera Aurea*)

Тип посадки: груповий

Цей вид кипарисовика має декоративну форму та золотисто-жовте листя, яке додає яскравих акцентів до ландшафту.

Газон рулонний

Площа: 1142 м²

Використання рулонного газону дозволяє швидко створити зелені зони, які потребують мінімального догляду. Газон створює приємну та м'яку поверхню для відпочинку та прогулянок.

Міскант китайський (*Chinese silver grass*)

Тип посадки: груповий

Міскант є декоративною травою, яка додає текстурного різноманіття та руху до ландшафту. Його використання підкреслює природний стиль озеленення.

Дрік (*Genista lydia*)

Тип посадки: груповий

Дрік є кущем з яскравими жовтими квітами, що додає кольорових акцентів до озеленення. Він є стійким до різних умов і невибагливим у догляді.

Брахіглоттис Саншайн (*Brachyglottis 'Sunshine'*)

Тип посадки: груповий

Цей декоративний кущ має сріблясто-сіре листя та жовті квіти, що додають контрасту і візуальної привабливості до ландшафту.

Проект озеленення центральної частини міста Моршин включає різноманітні види дерев, кущів та трав, що створюють гармонійне та естетично привабливе міське середовище. Використання катальпи, сумаха, черемхи, кипарисовика, міскантусу, дроку та брахіглоттиса забезпечує різноманіття форм, кольорів та текстур, що підвищує привабливість міського простору. Дитячий майданчик, інтегрований у зону озеленення, створює безпечне та цікаве місце для дітей, сприяючи активному відпочинку та розвитку.

2.5. Організація рельєфу

Правильне планування та реалізація рельєфу забезпечує не тільки естетичний вигляд території, але й функціональність, безпеку та комфорт для мешканців і гостей міста.[17]

Перший етап організації рельєфу включає детальне дослідження існуючого стану території. Висоти місцевості були визначені з точністю до сантиметрів, що дозволило створити точну модель рельєфу. Основні висоти центральної частини міста варіюються від 337,49 м до 338,82 м над рівнем моря. Це забезпечує основу для подальших проектних рішень та коригувань.

Проектування рельєфу базується на створенні гармонійного та функціонального простору, який відповідає сучасним вимогам та потребам міської інфраструктури. Основні завдання цього етапу включають:

- вирівнювання площі до рівня дороги: зниження рівня площі на один рівень з дорогою є необхідним заходом для забезпечення доступності території для маломобільних груп населення, включаючи ветеранів війни, які проходять реабілітацію у Моршині.
- створення ухилів та дренажних систем: Впровадження систем дренажу є критично важливим для попередження затоплень та забезпечення належного відведення дощових вод. Ухили площі складають 5%, що забезпечує ефективне стікання води.

Для забезпечення довговічності та функціональності території, проектом передбачено використання різних типів покриттів:

- асфальтобетонне покриття: Використовується для вело-доріжки. Асфальтобетон щільний типу А забезпечує міцність та зносостійкість. Товщина шарів покриття: 4 см для верхнього шару, 5 см для середнього шару, 15 см для основи та 20 см для підоснови.
- бруківка: для основних пішохідних шляхів та площі пропонується використання бетонної бруківки розміром 200x100x60 мм. Цей матеріал не тільки забезпечує естетичний вигляд, але й зручний у використанні та обслуговуванні. Товщина шарів покриття: 6 см для бруківки, 5 см для цементно-пісочної суміші, 12 см для щебню середньозернистого та 20 см для ущільненого ґрунту.
- гумове покриття: використовується на дитячому майданчику для забезпечення безпеки дітей під час ігор. Товщина шарів покриття: 4 см для гумового покриття, 0,5 см для поліуретанового праймера, 5 см для

дрібнозернистого щебню, 10 см для середньозернистого піску та 15 см для ущільненого ґрунту.

Проектом передбачено створення безбар'єрного середовища, що включає:

- використання безфаскової плитки: на основній території площі та на пішохідних шляхах пропонується викласти безфаскову плитку, що створює рівну поверхню, зручну для пересування маломобільних груп населення.
- відокремлення вело-доріжок: для вело-доріжок пропонується використовувати асфальтне покриття, яке відрізняється текстурою від пішохідних зон. Це створює зрозумілі сигнали для всіх користувачів, включаючи людей з порушенням зору.

Організація рельєфу також враховує екологічні аспекти та принципи сталого розвитку:

- збереження існуючої зелені: Максимальне збереження існуючих зелених насаджень та впровадження нових, що сприяє поліпшенню мікроклімату та загального вигляду території.
- система збору та утилізації відходів: Створення ефективної системи збору та утилізації відходів, що забезпечує чистоту та гігієну міського середовища.

Правильне виконання цих заходів буде сприяти створенню комфортного, безпечного та привабливого міського простору, який відповідає сучасним вимогам та потребам мешканців і гостей міста.

2.6. Розробка схеми мощення

Мощення забезпечує функціональність, естетику і комфорт користування міським простором. Схема мощення(рис.5) охоплює

територію площею 8488 м² і поділяється на кілька зон з використанням різних типів покриття. Це дозволяє створити різні функціональні простори, що відповідають потребам мешканців і гостей міста.

рис.5 Схема мощення

Тож в даній частині важливо проаналізувати типи мощення та їхню функцію.

Безфаскова плитка (1142 м²) - основне пішохідне покриття. Забезпечує рівну та безпечну поверхню, зручну для пересування маломобільних груп населення, включаючи людей інвалідністю, чи батьків з коляскою. Додатковими перевагами даного типу покриття є естетичність, довговічність та легкість у догляді.

Асфальтне покриття (878 м²) – мощення використане для вело-доріжки. І саме для цієї мети дане покриття підходить як найліпше, оскільки є міцним, зносостійким та придатним для інтенсивного використання.

Гумове покриття (294 м²)- забезпечує безпеку дітей під час ігор, оскільки амортизує удари, о є більш безпечним і менш травмуючим для дітей, що активно проводять час на майданчику.

Бруківка (255 м²) – має візуально обмежувати зони та декоративні елементи.

Кам'яна клумбова крихта (75 м²) – додатковий захист від випаровування води на квітнику, що має натуральний вигляд.

Використання різних типів покриттів, врахування потреб маломобільних груп населення та впровадження екологічних матеріалів сприяє покращенню якості життя мешканців та підвищенню привабливості міста як туристичного центру.

2.7. Баланс території

Тож після проведеного детального аналізу центральної частини міста Моршин можна сказати що це прекрасне туристичне місто, яке потребує лише реорганізації на деяких територіях, що не використовуються, або потребують реорганізації, саме тому було запропоновано озеленення території з подальшим оновленням старого центра тяжіння для населення в зручний та функціональний простір .

№ пор.	Території	Існуючий стан		Перспектива	
		Площа, га	%	Площа, га	%
	Територія в межах проекту	21,34	100	21,34	100
	у тому числі:				

1	- житлова забудова	-	-	-	-
2	- ділянки установ і підприємств обслуговування (крім підприємств і установ мікрорайонного значення)	1,693	7,93	1,693	7,93
3	- зелені насадження (крім зелених насаджень мікрорайонного значення)	2,233	10,46	2,384	11,03
4	- вулиці в межах червоних ліній	2,597	12,17	2,597	12,17
5	Території (ділянки) забудови іншого призначення (ділової, виробничої, комунально-складської, інженерного обладнання, транспорту тощо)	1,891	8,86	1,891	8,86
6	- інші території	12,926	60,57	12,568	57,91

2.8. Висновки розрахунково-проектного розділу

Основною зоною планування визначено площу в самому центрі міста перед Палацом культури. Було проведено порівняння і пошук світових аналогів для вирішення та натхнення щодо можливих доповнень у проєкт. Визначення основної зони для планування, яка знаходиться перед Палацом культури в центрі міста, вказує на бажання створити привабливий та функціональний центральний простір.

Знайшовши різні варіанти натхнення, стало зрозуміло, що важливо врахувати контекст міста та потреби його мешканців. Основні принципи та ідеї, знайдені у світових аналогах, можуть бути адаптовані та застосовані з урахуванням унікальних характеристик та потреб міста.

Найголовнішою ідеєю є розділення цього простору на декілька зон для оновлення та приваблення мешканців і туристів. Це дозволить максимально

використовувати простір, забезпечуючи різноманітні можливості для відпочинку та культурного життя.

Функціональне зонування території передбачає створення окремих зон, що виконуватимуть різні функції та забезпечуватимуть комфортне середовище для відпочинку, прогулянок та активного дозвілля.

Дитяча зона - призначена для активного відпочинку дітей, з відповідними елементами благоустрою та ігровим обладнанням.

Зона відпочинку - призначена для тихого відпочинку та спілкування, з лавками та озелененням.

Прогулянкові маршрути - забезпечать зручне пересування територією, з можливістю насолоджуватися природою та архітектурою.

Створення функціональних зон дозволить забезпечити комфортне та привабливе середовище для різних категорій населення, підвищуючи якість життя та привабливість міста Моршин.

Основними напрямками перетворення даної відкритої площі є:

- створення безпечного та зручного майданчика з ігровим обладнанням для дітей - сприятиме створенню сімейної та дружньої атмосфери.
- створення зони відпочинку - місце, де люди можуть зустрітися, піти гуляти містом чи у парк, або відпочити на шляху за їхнім маршрутом.
- озеленення території - щоб перехід з парку в центральну частину міста був зручним і для людей, що переважно живуть в санаторіях.

Кожна з цих зон може бути унікально спроектована та облаштована з урахуванням принципів екологічності, енергоефективності та безбар'єрності. Розділення простору на різні зони дозволить кожному знайти щось цікаве та відповідне для себе, створюючи живе та привабливе серце міста, і зробить перехід з центральної частини міста в паркову зону плавним.

На площі присутня територія озеленення обмеженого користування, пропонується її дещо видозмінити, надати інакшої форми та організувати

групи трав'яних та кущових насаджень, що не потребують регулярного поливу. Також пропонується відділити територію від основної дороги невисокими деревами. Це все ще буде інтегрований громадський центр і початком паркового комплексу.

Площа знаходиться на піднятті і є доволі відкритою, одразу акцентуючи увагу на тих, хто знаходиться на площі, оскільки дана територія не є частиною жодних пішохідних маршрутів і це створює некомфортне відчуття під час перебування на ній. Пропонується знизити рівень площі до рівня дороги. Вулиця вже є перекритою пішохідною зоною, тож для зручності пересування пропонується на самій дорозі передбачити смугу для велосипедного руху.

Перед початком розробки даної схеми було проведено аналіз існуючих проєктних рішень та пошук світових аналогів для розробки даного проєкту. Після проведеного дослідження було вирішено поєднати варіанти з організації дитячої зони, зони тихого відпочинку, а також організацією озеленення.

Завдяки проведеним аналізам та запропонованим різним схемам проєктування, можна обрати та побачити варіант, що виглядає гармонічно та виконує основну функцію – бути перехідною зоною між парковою зоною та центральною частиною міста. З цією функцією найбільше справляється перша схема, яка і буде проєктною пропозицією.

Розподіливши територію на зони і визначивши їх основні функції, можна приступити до розташування малих архітектурних форм та їх організації

Проєкт передбачає створення спеціальної зони для активного відпочинку дітей. Простір не займе багато місця, але буде дуже цікавим для молодшого населення. Планується встановлення гумового покриття, яке забезпечить безпеку дітей під час ігор та зменшить ризик травмування.

Створення дитячого майданчика забезпечить безпечно, цікаве та корисне проведення часу для дітей, сприятиме їх фізичному та соціальному розвитку, забезпечуючи комфортне та привабливе середовище для активних ігор на свіжому повітрі.

У зонах озеленення та вздовж прогулянкових маршрутів будуть встановлені лавки для відпочинку. Вони будуть розташовані в затінених місцях, що забезпечить комфорт під час відпочинку, особливо у спекотну погоду. Лавки будуть виконані з матеріалів, що гармонійно вписуються в природне середовище.

Задля підтримки чистоти та порядку на території будуть встановлені смітники біля лавок. Це сприятиме збереженню екології та забезпечить можливість швидкого й зручного позбавлення від сміття.

Освітлення відіграє важливу роль у створенні привабливого та безпечного середовища на площі. Пропонується встановлення декоративного освітлення, яке буде виконувати як практичну, так і естетичну функцію.

Встановлення декоративного освітлення забезпечить безпеку та комфорт мешканців та гостей міста, підвищить привабливість території у вечірній час, створюючи приємну атмосферу для прогулянок та відпочинку.

Озеленення території є важливою складовою благоустрою площі, що забезпечить комфортне середовище для відпочинку та прогулянок. Пропонується створення різноманітних зелених зон з використанням багаторічних та декоративних рослин, які будуть відповідати місцевим кліматичним умовам.

Основні елементи озеленення включають декоративні клумби та газони - створить приємний вигляд території, додаючи барвистих акцентів та забезпечуючи комфортне середовище для відпочинку, низькорослі дерева та кущі - забезпечать затінок та затишок, створюючи природні бар'єри та захист

від вітру, квіти та багаторічні рослини - додадуть яскравих кольорів та приємних ароматів, підвищуючи естетичну привабливість території.

Озеленення території забезпечить комфортне та привабливе середовище для мешканців та гостей міста, сприятиме покращенню екологічного стану та підвищенню якості життя.

Архітектурно-ландшафтне рішення проєкту передбачає гармонійне поєднання архітектурних елементів та природного середовища, створення привабливого та функціонального простору.

Архітектурно-ландшафтне рішення сприятиме створенню привабливого та функціонального простору, що забезпечить комфортне середовище для відпочинку та прогулянок, підвищуючи привабливість міста Моршин для мешканців та гостей.

Реалізація проєкту передбачає декілька основних етапів, що забезпечать послідовне та якісне виконання робіт.

- підготовчі роботи - розчищення території, підготовка ґрунту та встановлення тимчасових огорож.
- встановлення малих архітектурних форм - монтаж ігрового обладнання, лавок, смітників та інших елементів благоустрою.
- озеленення території - посадка дерев, кущів, квітів та облаштування декоративних клумб.
- встановлення освітлення - монтаж паркових ліхтарів та підсвітки малих архітектурних форм.
- завершальні роботи - перевірка якості виконаних робіт, очищення території та введення об'єкта в експлуатацію.
- етапи реалізації проєкту забезпечать послідовне та якісне виконання робіт, сприяючи створенню привабливого та функціонального простору для мешканців та гостей міста Моршин.

ВИСНОВОК

Проект реконструкції центральної частини міста Моршин розроблений з метою покращення умов для мешканців та гостей міста, підвищення його привабливості, як туристичного центру та створення гармонійного міського середовища. Проект враховує функцію міста, як лікувального курорту та сучасні потреби громади.

Було проведено детальний аналіз території, включаючи характеристику місця розташування, оцінку технічного стану забудови, виявлення об'єктів культурної спадщини та аналіз забезпечення території об'єктами громадського обслуговування. Виявлено, що основні проблеми території пов'язані з неефективним використанням простору, недостатньою інфраструктурою та необхідністю покращення умов для маломобільних груп населення.

Концептуальний план включає заходи з реорганізації території, зокрема створення багатофункціонального громадського простору, який включає зони відпочинку, дитячі майданчики та зелені насадження. План також передбачає впровадження енергоефективних технологій та використання екологічно чистих матеріалів.

Запропоновано перепланувати площу перед Палацом культури, створивши плавний перехід між парком та центральною частиною міста. Передбачається зниження рівня площі до рівня дороги для забезпечення доступності для маломобільних груп населення. Організація зон озеленення та встановлення лав для відпочинку, дитячих майданчиків та інших рекреаційних зон.

Реорганізація громадського простору сприятиме підвищенню якості життя мешканців, забезпеченню місць для відпочинку та соціальних взаємодій.

Для успішної реалізації проекту необхідно забезпечити активну участь громади на всіх етапах проектування та впровадження. Також важливо залучити місцеві організації та підприємства до процесу благоустрою території.

Реорганізація території громадського простору в центральній частині міста Моршин є важливим кроком до створення комфортного, безпечного та екологічно чистого міського середовища. Запропоновані заходи та проекти сприятимуть підвищенню привабливості міста як для мешканців, так і для туристів, що в свою чергу підвищить рівень та комфорт життя.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. *ДБН Б 2.2-12:2019*. Планування та забудова територій. К.: Мінрегіон України, 2019. – 177 с. (чинні з 1.10.2019).
2. *ДБН Б. 2.2-5:2011*. Планування та забудова міст, селищ і функціональних територій. Благоустрій територій. К.: Мінрегіонбуд України, 2012. – 61с. (чинні з 1 вересня 2012 р.).
3. *ДБН Б.1.1-14:2012*. Склад та зміст детального плану території. К.: Мінрегіон України, 2012. – 81 с. (чинні з 1.10.2012 р., зміна №1 чинна від 1 травня 2018 р.).
4. *ДБН В.1.1.-46:2017*. Інженерний захист територій, будинків і споруд від зсувів і обвалів. Основні положення. – К.: Міністерство регіонального розвитку будівництва та житлово-комунального господарства України, 2017. – 46 с. (чинні з 1.11.2017 р.).
5. *ДБН В 2.3-5:2018*. Вулиці та дороги населених пунктів. К.: Мінрегіон України, 2018. – 55 с. (чинні з 1.09.2018).
6. *СТУ Б А.2.4-2:2009 СПДБ*. Умовні позначки і графічні зображення елементів генеральних планів та споруд транспорту. – К.: Мінрегіонбуд України, 2009. – 31 с. (чинні з 23.01.2009 р. №23).
7. *ДСТУ Б А.2.4-4:2009 СПДБ*. Основні вимоги до проектної та робочої документації. Зі зміною №1.– К.: Мінрегіонбуд України, 2009. – 70 с. (чинні з 24.01.2009 р. №29).
8. *ДСТУ Б А.2.4.6-2009 СПДБ*. Правила виконання робочої документації генеральних планів – К.: Мінрегіонбуд України, 2009. – 38 с. (чинні з 23.01.2009 р. №24).
9. *ДСТУ Б А.2.4-29:2008 СПДБ*. Автомобільні дороги. Земляне полотно і дорожній одяг. Робочі креслення. – К.: Мінрегіонбуд України, 2008. – 32 с. (чинні з 01.01.2010 р.).

10. Наказ Міністерства регіонального розвитку та будівництва України від 16.11.2011 № 290 "Про затвердження Порядку розроблення, погодження та затвердження містобудівної документації".

11. Про затвердження Державних санітарних правил планування та забудови населених пунктів. *Офіційний вебпортал парламенту України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0379-96#Text> .

12. Ключниченко Є.Є. Реконструкція житлової забудови. Технікоеконімічне обґрунтування: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.

13. / Є. Є. Ключниченко. – К.: КНУБА, 2000. – 248 с.

14. Тімохін В.Д. Основи містобудування: навч. посібник / В.Д. Тімохін. – К. : ІЗМН, 1996 – 216 с.

15. Фомін І.О. Основи теорії містобудування: підруч. для студентів арх.вузів / І.О. Фомін. – К.: Наукова думка, 1997. – 137 с.

16. Дідик В.В. Планування міст: навч. посіб. / В.В. Дідик, А.Л. Павлів. – Л :Львівська політехніка, 2003. – 412 с.

17. Безлюбченко О.С. Планування і благоустрій міст: навч. посіб. / О.С. Безлюбченко, О.В. Завальний, Т.О. Черноусова. – Х. : ХНАМГ, 2011. – 191 с.

18. Безлюбченко О.С. Планування міст і транспорт: навч. посіб. / О.С.Безлюбченко, С.М. Гордієнко, О.В. Завальний. – Х. : ХНУМГ, 2021. – 271 с.

19. Кушніренко М.М. Методи передпроектного аналізу в містобудуванні: навч. посібник / М.М. Кушніренко. – К. : ІЗМН, 1996. – 164 с.

20. Плешкановська А.М., Бірюк С.П. Розроблення пропозицій щодо реконструкції забудови в історичних кварталах міст: методичні вказівки до виконання курсової роботи – К.: КНУБА, 2015. – 40 с.

21. Генеральний план міста Моршин. – Моршинська міська рада.

22. Туристична інформація | Моршинська міська рада. *Моршинська міська рада | моршинська міська рада*. URL: <https://morshyn-rada.gov.ua/turistichna-informaciya/> .
23. Моршин. *Енциклопедія Сучасної України*. URL: <https://esu.com.ua/article-69370> .
24. The Crack by Taktyk. *Landezine*. URL: <https://landezine.com/the-crack-by-taktyk/> .
25. Sánchez D. Crikvenica Center / NFO. *ArchDaily*. URL: https://www.archdaily.com/418173/crikvenica-center-nfo?ad_source=search&ad_medium=projects_tab
26. Дьомін М.М., Сингаївська О.І. Містобудівні інформаційні системи. Містобудівний кадастр. Первинні елементи містобудівних об'єктів. К.: Фенікс, 2015.-216 с.
27. Биваліна М.В. Інженерний благоустрій міських територій. містобудівні методи оцінки якості міського середовища: Навчальний посібник. К.: КНУБА, 2014. - 216 с.